

โดยคำสอนเรื่องกรรมเก่าที่มีอยู่ในพุทธศาสนานั้น เป็นคำสอนระดับศีลธรรมของพุทธศาสนา ที่ประยุกต์มาจากคำสอนของศาสนาพราหมณ์เรื่อง "พระพรหมเป็นผู้คลบ้นดาลให้ทุกชีวิตเป็นไปตามการกระทำของตนเอง" คือได้เปลี่ยนจากพระพรหมมาเป็น "กรรมหรือการกระทำของเราเอง" ซึ่งโดยความหมายแล้วมันก็คือสิ่งเดียวกันนั่นเอง คือ "ใครทำกรรมใดไว้ เมื่อตายไปแล้วเกิดมาใหม่ก็จะได้รับผลของกรรมเก่าที่ได้ทำไว้"

อย่างเช่นคำสอนที่ว่า "คนที่เกิดมาแล้วร่ำรวยสุขสบาย ก็เพราะชาติก่อนเขาได้ทำกรรมดีหรือทำบุญให้ทานไว้มาก เกิดมาชาตินี้เขาจึงได้ร่ำรวยสุขสบาย ส่วนคนที่เกิดมายากจนลำบาก ก็เพราะชาติก่อนเขาได้ทำกรรมชั่วหรือทำบาปไว้มาก เกิดมาชาตินี้เขาจึงได้ยากจนลำบาก" เป็นต้น โดยคำสอนเรื่องกรรมเก่านี้เขาเอาไว้สอนเด็กหรือชาวบ้านที่ยังมีสติปัญญาไม่มากพอที่จะมาเข้าใจคำสอนระดับสูงเรื่อง "ความเป็นอนัตตา-สูญญตาของจิตใจ" ที่พระพุทธเจ้าสอนได้ ซึ่งคำสอนอย่างนี้มันก็มีผลดีตรงที่ทำให้ "คนที่เชื่อไม่ทำความชั่ว แต่ทำความดี" ซึ่งก็มีผลทำให้คนที่ปฏิบัตินั้นมีความสุข (คือไม่มีความเดือดร้อน) รวมทั้งถ้าสังคมใดมีคน que ปฏิบัติเช่นนี้กันมากๆ สังคมนั้นก็จะมีความสุขได้

ส่วนคำสอนระดับสูงของพระพุทธเจ้านั้น จะเป็นคำสอนเรื่องการดับทุกข์ของจิตใจในชีวิตปัจจุบัน (ความทุกข์นี้ก็ก็คือความเศร้าโศกฯ) ซึ่งความทุกข์นี้เป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัวอย่างที่สุดของมนุษย์ธรรมดาทุกคน ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงเน้นสอนเฉพาะเรื่องการดับทุกข์ เพราะเป็นเรื่องเร่งด่วนที่สุดที่เราจะต้องเร่งรีบศึกษาให้เข้าใจและทดลองปฏิบัติให้เห็นแจ้งก่อนที่จะไปศึกษาและทดลองปฏิบัติเรื่องอื่น

ส่วนคำสอนเรื่องกรรมที่พระพุทธเจ้าสอนนั้น จะเป็นคำสอนให้เราเข้าใจถึงจิตใต้สำนึกของเราว่า "เมื่อเรามีเจตนาดี แล้วทำความดีไป (ความดีก็คือการช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน) จะด้วยกาย หรือวาจา หรือใจก็ตาม จิตใต้สำนึกของเรามันก็รู้ยว่นี่เป็นความดี ก็จะทำให้จิตของเราเกิดความสุขใจอิ่มใจ (คือสวรรค์ในใจ) ขึ้นมา

แต่เมื่อใดที่จิตของเราไม่มีกิเลสใดๆครอบงำ (แม้เพียงชั่วคราว) จิตของเราก็จะไม่มีความทุกข์ เมื่อจิตไม่มีความทุกข์ มันก็จะนิพพานหรือสงบเย็นทันที (แม้เพียงชั่วคราว) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า วิธีการทำจิตให้นิพพานก็คือ "การระวังหรือควบคุม (บังคับ) จิตไม่ให้ปรุงแต่งกิเลสให้เกิดขึ้นมา" นั่นเอง และถ้าเราสามารถปฏิบัติได้ชั่วคราว จิตของเราก็จะนิพพานชั่วคราว แต่ถ้าเราสามารถปฏิบัติจนกระทั่งทำลายรากเหง้าของกิเลส (คือความไม่รู้ความจริงที่ควรรู้) ที่มีอยู่ในจิตใต้สำนึกของเราให้หมดสิ้นไปอย่างสิ้นเชิงได้ จิตของเราก็จะนิพพานถาวร (คือตลอดชีวิต)

ส่วนวิธีการควบคุมจิตไม่ให้ปรุงแต่งกิเลสให้เกิดขึ้นมานั้นก็คือ "การใช้สมาธิมาควบคุม" ซึ่งวิธีการนี้มันค่อนข้างจะทำให้ยากอยู่สักหน่อย เพราะต้องมีการฝึกสมาธิอย่างหนักมาก่อนจึงจะทำได้ ดังนั้นวิธีการนี้จึงไม่เหมาะสำหรับผู้ที่ไม่ได้บวช แต่พระพุทธเจ้าท่านได้ทรงค้นพบวิธีการปฏิบัติเพื่อให้จิตนิพพานได้อย่างง่ายๆ แม้ผู้ที่ไม่ได้บวชก็สามารถทำได้ โดยการ "ทำให้กิเลสมันอ่อนแรงลงก่อน" เมื่อกิเลสมันอ่อนแรงลงแล้วที่นี้เราก็ใช้สมาธิตามธรรมชาติ ที่เราก็พอจะมีกันอยู่บ้างแล้วนี้มาดับกิเลสอ่อนๆนั้นให้ดับไปได้โดยง่าย (แม้เพียงชั่วคราว) ซึ่งวิธีการที่จะทำให้กิเลสอ่อนแรงลงนั้นก็คือ การสอนจิตใต้สำนึกของเราให้มันเข้าใจและเห็นแจ้งชีวิต (คือร่างกายและจิตใจของเราเอง) ตามความเป็นจริง ซึ่งวิธีการนี้ก็คือการใช้ปัญญามาทำงานร่วมกับสมาธิตามหลักอริยมรรคที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ในหลักอริยสัจ ๔ นั่นเอง

๖. ปัญญาคืออะไร?

คำว่า ปัญญา แปลว่า ความรอบรู้ในสิ่งที่ควรรู้ โดยสิ่งที่ควรรู้นั้นสรุปแล้วก็คือความรู้ในเรื่องการปฏิบัติเพื่อความไม่มีทุกข์ หรือ ดับทุกข์ (แต่ถ้าเป็นความรู้ที่ไม่เกี่ยวกับการดับทุกข์จะไม่เรียกว่าปัญญา จะเรียกว่าเป็น "ความรู้" เฉยๆ) ส่วนคำว่า "รอบรู้" หรือ "รู้รอบ" นั้นหมายถึง การรู้อย่างครบถ้วนหรือสมบูรณ์ ไม่ใช่รู้แค่ครั้งๆกลางๆหรือรู้แค่นิดหน่อยเป็นบางส่วน